

Тетяна Ілюк

## ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В ГРЕЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ІСТОРИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ (1991–2011 рр.)

*У статті досліджено процес становлення та розвитку української публічної дипломатії на теренах Грецької Республіки. Автор простежує еволюцію форм репрезентації України та українців, вивчає нормативно-правову базу, що лежить в основі державної політики представлення України за кордоном; визначає проблеми, що перешкоджали ефективному становленню української публічної дипломатії на теренах Греції. Підкреслюється роль української діаспори у просуванні позитивного іміджу України, репрезентації її культури та реалізації культурних проєктів.*

**Ключові слова:** Україна, Греція, імідж, культурна дипломатія, публічна дипломатія.

Зростання важливості «м'якої сили» як ключового інструмента реалізації зовнішньої політики держави зумовило підвищення ролі публічної дипломатії як вагової складової системи національної зовнішньої політики. Значна увага урядів провідних країн світу до питань розроблення та ефективного впровадження цілеспрямованої державної політики просування національних інтересів, представлення власної культури, поширення мови за кордоном набула практичного втілення у створенні ефективної системи з широким залученням громадського сектору й створення відповідних спеціалізованих інституцій.

Після здобуття незалежності перед молодого Українською державою постає низка надважливих завдань, від успішності виконання яких значною мірою залежить весь подальший історичний шлях нашої країни. Одним із них був вихід України на міжнародну арену й утвердження її в статусі суб'єкта міжнародних відносин, що вимагало подолання існуючих стереотипів та формування сприятливого іміджу держави.

Як відбувалося становлення української публічної дипломатії, ми розглянемо на прикладі Греції — країни, яку споріднює з Україною багата духовна спадщина, давні традиції дружнього спілкування народів, спільні сторінки історії, важливе геостратегічне розташування, спільні інтереси зміцнення безпеки, розширення співробітництва в європейському та регіональному масштабах. Наявність на теренах нашої держави численної грецької діаспори та пильна увага з боку уряду Грецької Республіки до проблем її розвитку, забезпечення прав і свобод, створення можливостей для збереження національної ідентичності греків України сприяла розбудові гуманітарного діалогу на міждержавному рівні. Поява на території Греції української діаспори та її інституційне становлення надало нових можливостей для поширення інформації про нашу країну та реалізації іміджевих проєктів.

Питання формування іміджу України та становлення публічної дипломатії на теренах Грецької Республіки наразі не визначалося предметом комплексних наукових досліджень. Натомість окремі аспекти розвитку гуманітарних взаємин двох народів знайшли висвітлення у працях К. Балабанова<sup>1-2</sup>, Н. Терентьевої<sup>3</sup>, Г. Тищенко<sup>4</sup>, М. Дьоміної<sup>5</sup>, Є. Конопацького<sup>6</sup>, В. Самохвалова, Т. Ілюк<sup>7</sup>, Г. Маслюк-Какку<sup>8</sup> та ін. На окрему увагу заслуговує

<sup>1</sup> Балабанов К. Украина — Греция: с любовью в сердце. Выступления, статьи, интервью, размышления. — Донецк, 2004. — 504 с.

<sup>2</sup> Терентьева Н., Балабанов К. Греки в Україні: історія та сучасність. — Київ, 2008. — Ч. II. — 318 с.

<sup>3</sup> Терентьева Н. Истоки взаимосвязей и взаимовлияния культур народов Украины и Греции // *Ομοιοτα*. — 2001. — 22.08.–28.08; Терентьева Н. Українсько-грецькі культурні зв'язки: формування та культурне життя української діаспори в Греції // *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. — К., 2009. — Вип. 18. — С. 215–228.

<sup>4</sup> Тищенко Г. Українці в Греції: формування громади та національно-культурних товариств // *Елліністичні студії. Збірка спогадів та наукових праць пам'яті Н.О. Терентьевої*. — К.: НАН України, Інститут історії України, 2010. — С. 158–165; Тищенко А. «Гопак» в Лефкаде // *Ομοιοτα*. — 2000. — 07.09–13.09; Μουμτζίδου Έτα, Τσιόνκο Άννα. Ουκρανικά Χρώματα. Σύγχρονη Ουκρανική Τέχνη. Κατάλογος. Αθήνα: Μηχανική, 2003. 64 σ.

<sup>5</sup> Дьоміна М. Співробітництво України та Греції в гуманітарній сфері // *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. — К., 2001. — Вип. 5. — С. 69–75.

<sup>6</sup> Конопацький Є. Поле для співпраці — величезне. Про роль національних громад у розбудові культурних та просвітницьких відносин між Україною та Грецією // *Політика і час*. — 2000. — № 1–2. — С. 8–14.

<sup>7</sup> Ілюк Т. Внесок культурної діяльності міст-побратимів в розвиток україно-грецьких міждержавних взаємин // *Сумська старовина*. — Суми, 2008. — Вип. XXV. — С. 108–117; Ілюк Т. Співробітництво України та Грецької Республіки в галузі освіти: основні форми та напрями (1991–2011 рр.) // *Українознавство*. — 2013. — № 1. — С. 206–214.

<sup>8</sup> Маслюк Г., Наконечна О. Кому в Греції цікаво вивчати українську мову? // *Афины&Эллас*. — 2009. — № 21 (245), 29.05–02.06.

книга першого Надзвичайного й Повноважного Посла України в Греції Б. Корнієнка «Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії)»<sup>9</sup>, у якій висвітлено перші роки діяльності українського посольства в цій державі, становлення роботи у сфері інформаційної діяльності та публічної дипломатії. З'ясувати внесок громадських організацій у розвиток українсько-грецьких культурних зв'язків дає змогу аналіз робіт А. Орлова, Н. Терентьєвої, Н. Ішуніної, С. Мазараті, А. Балджі, В. Піскіжової, В. Терезова. Окремі аспекти становлення української діаспори досліджували Г. Тищенко, Г. Маслюк-Какку, Н. Терентьєва, В. Самохвалова. При написанні цієї праці автор намагався відтворити процес формування іміджу України в Греції, з'ясувати механізми його практичного впровадження, виявити проблеми, що постали перед молодістю Українською державою на зорі її незалежності.

Із проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 р. тривалі взаємини країн вперше отримали розвиток на новому, міждержавному рівні. 31 грудня 1991 р. Грецька Республіка офіційно визнала Україну як самостійну державу. 15 лютого 1992 р. було підписано Протокол про встановлення дипломатичних відносин, який отримав реальне втілення через відкриття посольств у 1993 р. З початком роботи дипломатичного представництва у Греції в 1994 р. було започатковано виставковий обмін, що став однією з перших форм репрезентації української культури в цій країні. Переважно невеликі виставки організовувалися силами дипломатичних працівників з нагоди національних свят та офіційних заходів. Проведення більш масштабних форумів було можливе лише за наявності спонсорської підтримки. Серед найзнаменніших подій початкового періоду розбудови співпраці стала експозиція творів народної художниці України Л. Жоголь «Сучасний український гобелен», що відбулася у листопаді 1996 р. у культурному центрі мерії м. Афіни в рамках підготовки до державного візиту Президента України Л. Кучми в Грецію за фінансової підтримки грецької сторони<sup>10</sup>.

Однак на зорі української незалежності можливості розвитку партнерства на міждержавному рівні були обмежені. Тривала відсутність договірно-правової бази, брак належного фінансування, зовнішньополітичний романтизм української держави перешкоджали їх повноцінній реалізації. Важливим і найбільш ефективним

<sup>9</sup> Корнієнко Б. Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії). — К.: Видавництво Європейського університету, 2005. — 256 с.

<sup>10</sup> Запис бесіди з радником Департаменту Е-1 (культурних та освітянських зв'язків) МЗС Грецької Республіки А. Даламанго. 3 щоденника Н. Косенко. — 19.01.2001 р. // Управління державного архіву Міністерства закордонних справ України (далі — УДА МЗС України). — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 48.

резервом поглиблення двостороннього співробітництва виступила «народна дипломатія», що йшла в авангарді міждержавної співпраці. Лише у 1991–2006 рр. було встановлено побратимські зв'язки та відносини особливого партнерства з більш ніж 35 містами та регіонами України й Греції. Їх практична реалізація здебільшого зводилася до налагодження культурного обміну та гуманітарних контактів.

Ключовим фактором, що надавав імпульсу двостороннім міждержавним взаєминам, стала наявність численної грецької громади на теренах України зі збереженими самобутніми традиціями, що високо цінувалося грецьким суспільством та істеблішментом. Саме грецька діаспора й стала причиною того, що, за словами відомого журналіста, письменника С. Еллініадіса, «жодній іншій країні грецьке телебачення не приділяло стільки уваги»<sup>11</sup>. Одним із перших проєктів представлення України в телевізійному просторі Греції, що дав поштовх майбутній співпраці, стало широке висвітлення у 1994 р. двохсотрічного ювілею м. Одеса. Під час перебування у складі грецької делегації знімальної групи державного телеканалу ЕТ-1 (Греція) було створено документальну стрічку про українсько-грецькі відносини та діяльність представників грецької меншини в Одесі, яка розпочала цикл фільмів про Україну під назвою «Еллінізм України»<sup>12–13</sup>. Далі було налагоджено партнерство грецького телебачення із телекомпаніями міст компактного проживання грецької громади в Україні, зокрема м. Маріуполь.

Додаткові можливості представлення України в ефірі центральних грецьких телеканалів з'явилися завдяки зацікавленості окремих медіамагнатів у розвитку бізнесу на теренах нашої країни. Так, завдяки сприянню одного із крупних акціонерів телеканалу «Мега» вдалося організувати серію сюжетів та трансляцію виступів дипломатів з нагоди національних свят України (попри відсутність такої практики у грецьких медіа). 24 серпня 1993 р. вечірній випуск новин містив один із перших сюжетів про нову державу Європи, яка відзначає свій день народження, та промову Надзвичайного та Повноважного Посла України в Греції Б. Корнієнка з нагоди Дня незалежності України<sup>14</sup>. У продовження ознайомлення

<sup>11</sup> Давид О. Грецька молодь обирає національну культуру // Каменяр. — 2001. — № 4–5, квітень — травень. — С. 7.

<sup>12</sup> Інформація Посольства України в Грецькій Республіці від 30.08.1994 р. // УДА МЗС України. — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 21.

<sup>13</sup> Прес-реліз Посольства України в Грецькій Республіці від 07.10.1995 р. // УДА МЗС України. — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 39.

<sup>14</sup> Корнієнко Б. Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії). — Київ, 2005. — С. 118.

із різними аспектами життя в Україні, її історії, культури, економіки, розкриття потенціалу нашої держави було показано серію передач та цикл регулярних виступів українських дипломатів на грецьких комерційних телеканалах «Меджік» і «Телетора».

Однак нестача інформаційних та телематеріалів, що особливо гостро відчувалося на початку становлення держави, заважала повноцінному представленню України в грецькому інформаційному просторі. Нерідко співробітникам Посольства доводилося готувати відеосюжети власними силами на місцях, що значно обмежувало потенціал партнерства. Лише у 1998 р. почали надходити програми від Національної телерадіокомпанії України, що виходили в ефір телеканалів ET-1 та «Мега»<sup>15</sup>.

Більш комплексно репрезентувати українські національні здобутки давала змогу участь у міжнародних культурних форумах, що відбувалися на теренах Греції. Так, у червні 1999 р. Український стенд було представлено на I Міжнародному полікультурному фестивалі під егідою ЮНЕСКО у м. Піреї. Серед експозицій 20 країн світу українську культуру репрезентували роботи народних майстрів та виставка книг. У ході «Українських вечорів» 16 червня 1999 р. прозвучали твори українських та класичних композиторів у виконанні солістки Львівської музичної академії О. Чорної (мецо-сопрано) та концертмейстера Т. Саулової (фортепіано); народні пісні у виконанні Хору товариства українців у Греції та виступи українських поетів. Особливості національної кухні українські кондитери продемонстрували під час майстер-класу, організованого Греко-Українською торговельною палатою<sup>16</sup>. Успішне представлення України в рамках фестивалю сприяло подальшому розвитку контактів між президентом форуму І. Маронітісом та українськими дипломатами й діаспорянами. Як наслідок, 23 червня 2000 р. у рамках II Міжнародного полікультурного фестивалю, окрім традиційної демонстрації українського стенду та дегустації національної кухні, виступів фольклорних колективів, показів фільму про Україну, вперше було відзначено День України, що надалі стало щорічною традицією<sup>17–18</sup>.

<sup>15</sup> Інформаційно-довідкові матеріали Посольства України в Грецькій Республіці про організаційні заходи з нагоди 7-ї річниці незалежності України // УДА МЗС України. — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 90.

<sup>16</sup> *Ενσημεριώτικό Δελτίο. Ελληνο-Ουκρανικό ετησίελητήριο*. 1999. — Τεύχος 30, Μάιος-Ιούνιος, Σ. 14.

<sup>17</sup> Конопальський Є. Україна — Греція: глибокі корені дружніх зв'язків // Політика і час. — 2002. — № 9, вересень. — С. 44.

<sup>18</sup> Абгарова И. Посол Украины сторонник конкретных дел. Эксклюзивное интервью «Омонии» Чрезвычайного и Полномочного Посла Украины в Греции Виктора Каль-

Важливим чинником просування українських інтересів, репрезентації культури й мови у грецькому соціогуманітарному просторі стало формування української громади. У 1995 р. у рамках проведення Шевченківських днів відбулися перші збори українців у Греції. Згодом була зареєстрована перша організація українців «Журавлиний край». У 1998–2002 рр. відбулося організаційне становлення громади, яка згодом об'єдналася у п'ять національно-культурних товариств: Асоціація українців Греції «Український журавлиний край», Товариство української діаспори «Українсько-грецька думка», Український культурно-освітній центр «Берегиня», Грецько-українське товариство дружби та співпраці «Спілка», Центр підтримки і розвитку української культурної спадщини «Трембіта»<sup>19</sup>. Також українська греко-католицька громада св. Миколая діє при парафії Святої Трійці в Афінах. Загалом, за даними Всегрецького перепису населення 2001 р., у Греції мешкало близько 50 тис. українців<sup>20</sup>. З урахуванням нелегальних мігрантів чисельність громади оцінюється від 30 до 120 тис. осіб.

Значним здобутком української діаспори стало видання газети діаспори «Вісник-Ангеліафорос», перший номер якої вийшов 19 листопада 1997 р. зусиллями ентузіастів Ліци та Нікоса Патеракі, Г. Маслюк-Каку, О. Макідо, В. Популідіса, грецького бізнесмена Д. Вернадакіса. Регулярне видання «Вісника» у 1997–1999 рр. відіграло позитивну роль у формуванні образу України й українців у грецькому соціогуманітарному просторі, однак, на жаль, через брак коштів газета припинила існування<sup>21</sup>. Після цього інформація про Україну та українців Греції діаспоряни регулярно вміщували на україномовній сторінці газети «Афіни&Еллас». Окрім того, проведення Товариством «Українсько-грецька думка» п'яти міжнародних Форумів української діаспори (2006, 2007, 2008, 2010, 2012) стало важливим кроком об'єднання останньої в різних країнах та репрезентації потенціалу українства в грецькому соціумі.

Ще одним осередком не лише збереження національної ідентичності українців Греції, але й репрезентації українських культурних та освітніх традицій стала недільна факультативна

ника // *Ομοιοτα*. — 2001. — № (317) 25, 20.06.–26.06. — С. 1, 5, 7.

<sup>19</sup> Тищенко Г. Українці в Греції: формування громади та національно-культурних товариств // *Елліністичні студії*. Збірка спогадів та наукових праць пам'яті Н.О. Терентьєвої. — Київ, 2010. — С. 161–162.

<sup>20</sup> *Statistical Yearbook of Greece. Annual. 2001*. Athens, 2002. P. 100.

<sup>21</sup> Доповідь на збори голів Європейського Конгресу Українців [Електронний ресурс]. — Афіни, 2002. — Режим доступу : <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>



українська школа, започаткована представниками української громади у 2000 р. у м. Афіни. В умовах, коли через брак фінансових, організаційних можливостей та особливості грецького законодавства питання легалізації українських загальноосвітніх закладів у Греції залишалося відкритим, цей заклад, функціонування якого стало можливим за рахунок спонсорської підтримки батьків учнів, став не тільки осередком українського шкільництва, але й культурно-освітнім центром.

Нових можливостей реалізації гуманітарного партнерства та репрезентації українознавчих знань надало укладання договірно-правової бази міждержавного культурно-освітнього співробітництва на початку 2000-х років. Підписання міжурядової Програми співробітництва в галузі освіти, науки та культури на 2002–2005 рр. дало змогу провести 4–12 вересня 2002 р. в Афінах Дні української культури в Греції. Організаторами виступили Український культурно-просвітницький центр «Дружба», Міністерство культури і мистецтв України, Посольство України в Греції та Луцька міська державна адміністрація. У рамках заходу в Центрі культури мерії м. Афіни експонувалася виставка творів відомого художника В. Франчука, мозаїки соломомою та килимів видатних українських митців Олександра та Ніни Саєнків, gobеленів і розписів на тканині Л. Майданець. Грецька публіка із захопленням сприймала виступи Зразкового народного ансамблю танцю «Волинянка» Луцького народного дому «Просвіта», що відбулися у меріях Зографу, Вуліагмені, Агіа Параскеві, Трапезоноса<sup>22</sup>.

Налагодженню цілеспрямованої роботи з формування образу України за кордоном сприяло створення нормативно-правової бази, в основі якої лежить Державна програма забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 рр., Концепція Державної цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2008–2011 рр., Державна цільова програма формування позитивного міжнародного іміджу України на період до 2011 р. тощо. Указом Президента України «Про культурно-інформаційний центр у складі кордонної дипломатичної установи України» від 20.02.2006 р. № 142/2006 створювалися культурно-інформаційні центри при дипломатичних представництвах нашої країни. Заснування цих закладів, попри наявні складнощі їх практичного функціонування, реалізує спробу інституціонувати культурну присутність українців за кордоном та забезпечити ефективну логістику знань про Україну, її народ, мову та культуру в провідних країнах світу. Згідно з Розпорядженням

<sup>22</sup> Терентьева Н. Українсько-грецькі культурні зв'язки: формування та культурне життя української діаспори в Греції // Міжнародні зв'язки України: науки і пошуки і знахідки. — К., 2009. — Вип. 18. — С. 215–228.

Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2006 р. № 213-р було створено 31 культурно-інформаційний центр у 28 країнах світу, в т. ч. й у Греції.

Наявність державних програм дала змогу більш комплексно здійснювати іміджеві акції та заходи, спрямовані на ознайомлення греків з видатними українцями та трагічними сторінками історії українського народу. Так, наприклад, у листопаді 2003 р. в Афінах відбулися масштабні заходи з нагоди 70-ї річниці Голодомору 1932–1933 рр. Організаторами Днів Пам'яті виступили Товариство української діаспори в Греції «Українсько-грецька думка», Посольство України в Грецькій Республіці та українська греко-католицька громада св. Миколая м. Афіни. Урочистості розпочалися 22 листопада 2003 р. конференцією «Національна трагедія України — Великий Голод 1932–1933 рр.», на якій виступали український історик, доктор історичних наук В. Марочко, Посол України в Греції В. Кальник та інші українські й грецькі науковці. У рамках конференції відбулася виставка плакатів «Забуттю не підлягає», експозиція картин українського художника В. Франчука, присвячених Голодомору 1932–1933 рр., фотовиставка «Україна сьогодні» очима професійних грецьких фотографів, демонстрація документального фільму «Жнива розпачу».

Урочистості з нагоди вшанування річниці Голодомору 1932–1933 рр. тривали до кінця листопада 2003 р. і були близько сприйняті грецькою громадськістю. Ці заходи отримали неабиякий суспільний резонанс. Наприклад, депутат Міської думи м. Афіни І. Фарвіс звернувся до уповноважених міністрів грецького уряду з тим, щоб внести в шкільну програму деякі важливі факти з історії народів, що мешкають на території Греції.

Іншим популярним напрямом репрезентації українських культурних здобутків грецькому суспільству є творчість Великого Кобзаря, яка є близькою й зрозумілою грецькому народові. Початок ознайомлення грецької громадськості з творчим доробком Т. Шевченка було покладено ще у 1961 р. видатним поетом Я. Ріцосом, який здійснив перші переклади «Заповіту» та «Мені однаково, чи буду...» грецькою мовою<sup>23</sup>. А з нагоди 150-річчя від дня смерті Кобзаря, 8 червня 2011 р., у Національній Фундації Досліджень Греції відбулася презентація двомовного колекційного видання творів Т. Шевченка «Заповіт», до якого увійшли статті про життєвий шлях та творчу спадщину поета, переклади його творів.

Традиційно з широким розмахом у Греції відбуваються шевченкознавчі заходи, масштаб та культурно-інформаційна насиченість яких щороку зростають. Найбільш масштабним було святкування 192-ї річниці народження поета

<sup>23</sup> Н Аγγύ. 1961. № 09, Μάρτιος.

у березні 2006 р. у рамках Днів України в Греції. У рамках заходу відбулося урочисте відкриття Українсько-грецького культурного та бізнесового центру «Дімархія», презентація виставки картин Д. Ачкасова, Т. Голембівської, О. Дорошенка, В. Слепченка, В. Франчука та книги О. Слюсаренко й Н. Терентьевої «Торгово-економічні зв'язки України і Греції: історичні традиції і сьогодення». Апогеєм святкувань стала церемонія урочистого відкриття пам'ятника Т. Шевченку відомого українського скульптора В. Зноби, в якій взяли участь дипломати та відомі українські громадські діячі — Л. Підкопаєва, В. Гришко, О. Пінчук, В. Степова, І. Попович. Завершилися Дні України в Греції 8 березня в афінському концертному залі «Керамікос» святковим концертом за участю Народних артистів України В. Гришка, В. Степової, І. Поповича, фольклорного ансамблю «Горлиця», танцювального колективу «Терен» та інших.

6 березня 2010 р. відбулася урочиста церемонія відкриття пам'ятника Т. Шевченку в районі Зографу (м. Афіни), що стало можливим завдяки ініціативі Товариства української діаспори «Українсько-грецька думка», підтримці муніципалітету Зографу (м. Афіни) та сприянню МЗС України. Погруддя Кобзаря було виконане відомим українським скульптором В. Одрехівським спільно з М. Федиком на кошти Благодійного фонду «Парфенон» і громади Львівської області. У Культурному центрі Посольства України відкрилася виставка живопису художника В. Нестерова, відбувся концерт художньої самодіяльності українських колективів, присвячений 198-й річниці від дня народження Т. Шевченка. Наукового осмислення творчість поета набула під час лекції 11 березня 2010 р. на тему «Тарас Шевченко — Діонісій Соломос, національні поети — оспівувачі свободи», що відбулася в культурному центрі мерії м. Каллітеа.

Центральний доповідач заходу Н. Басенко-Кормалі, українська дослідниця, філолог новогрецької, української та російської мов, вразила присутніх глибиною аналізу творчості двох видатних національних поетів України та Греції, в котре продемонструвавши схожість доль українського та грецького народів.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо констатувати, що протягом двадцяти років розвитку міждержавного співробітництва Греції та України відбулося становлення публічної дипломатії нашої держави на теренах Грецької Республіки. У цей період було зафіксовано багато нових форм контактів, накопичено різноманітний досвід співпраці, закладено основи стабільного партнерства на міждержавному рівні. Підґрунтя для становлення та ефективного розвитку публічної дипломатії було закладене представниками української громади в Греції. Вони не лише сприяли збереженню української мови та культури на грецьких теренах, але й доклали значних зусиль для формування іміджу України.

Однак, на жаль, на зорі української незалежності обмежені економічні можливості, зовнішньополітичне становище та наявність усталених стереотипів сприйняття України як частини колишнього Радянського Союзу або Російської Імперії, стали причиною того, що тривалий час наша країна була не в змозі формувати та ефективно просувати власний образ. Недооцінка ролі «м'якої сили», звичка до фінансування культурних проєктів за остаточним принципом, відсутність якісного кадрового ресурсу, здатного ефективно формувати імідж України на зовнішньополітичній арені, негативно позначилися на подальшій історичній перспективі нашої країни. Наслідки цього ми відчуваємо і сьогодні, коли в умовах інформаційної війни, країна потребує максимальної мобілізації усього наявного ресурсу та зовнішньополітичної підтримки.

## ДЖЕРЕЛА

1. Абгарова И. Посол Украины сторонник конкретных дел. Эксклюзивное интервью «Омонии» Чрезвычайного и Полномочного Посла Украины в Греции Виктора Кальника / И. Абгарова // *Орфога* — 2001. — № (317) 25, 20.06.–26.06.
2. Балабанов К. Украина — Греция: с любовью в сердце. Выступления, статьи, интервью, размышления / К. Балабанов. — Донецк : НСПУ, 2004. — 504 с.
3. Давид О. Грецька молодь обирає національну культуру / О. Давид // *Каменярь*. — 2001. — № 4–5, квітень — травень. — С. 7.
4. Доповідь на збори голів Європейського Конгресу Українців [Електронний ресурс]. — Афіни, 2002. — Режим доступу : <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>
5. Дьоміна М. Співробітництво України та Греції в гуманітарній сфері / М. Дьоміна // *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. — К., 2001. — Вип. 5. — С. 69–75.
6. Ілюк Т. Внесок культурної діяльності міст-побратимів в розвиток україно-грецьких міждержавних взаємин / Т. Ілюк // *Сумська старовина*. — Суми : СДУ, 2008. — Вип. XXV. — С. 108–117.
7. Ілюк Т. Співробітництво України та Грецької Республіки в галузі освіти: основні форми та напрями (1991–2011 рр.) / Т. Ілюк // *Українознавство*. — 2013. — № 1. — С. 206–214.

8. Інформаційно-довідкові матеріали Посольства України в Грецькій Республіці про організаційні заходи з нагоди 7-ї річниці незалежності України // Управління державного архіву Міністерства закордонних справ України (далі — УДА МЗС України) — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 90.
9. Інформація Посольства України в Грецькій Республіці від 30.08.1994 р. // УДА МЗС України. — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 21.
10. Конопацький Є. Поле для співпраці — величезне. Про роль національних громад у розбудові культурних та просвітницьких відносин між Україною та Грецією / Є. Конопацький // Політика і час. — 2000. — № 1–2. — С. 8–14.
11. Корнієнко Б. Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії) / Б.І. Корнієнко. — К. : Видавництво Європейського університету, 2005. — 256 с.
12. Маслюк Г. Кому в Греції цікаво вивчати українську мову? / Г. Маслюк, О. Наконечна // Афины & Элас. — 2009. — № 21 (245), 29.05–02.06.
13. Прес-реліз Посольства України в Грецькій Республіці від 07.10.1995 р. // УДА МЗС України. — Ф. 8. — Оп. 112. — Спр. 39.
14. Самохвалов В. Українська діаспора в Греції: зародження, проблеми і перспективи / В. Самохвалов // Вісник Асоціації українців Греції. — Афіни, 2001. — С. 4–14.
15. Терентьева Н. Истоки взаимосвязей и взаимовлияния культур народов Украины и Греции / Н. Терентьева // Ομοιοα. — 2001. — 22.08.–28.08.
16. Терентьева Н. Українсько-грецькі культурні зв'язки: формування та культурне життя української діаспори в Греції / Н. Терентьева // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. — К., 2009. — Вип. 18. — С. 215–228.
17. Терентьева Н., Балабанов К. Греки в Україні: історія та сучасність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 ч. Ч. II. / Н. Терентьева, К. Балабанов. — К. : Аквілон — Плюс, 2008. — 318 с.
18. Тищенко Г. Українці в Греції: формування громади та національно-культурних товариств / Г. Тищенко // Елліністичні студії. Збірка спогадів та наукових праць пам'яті Н.О. Терентьевої. — К. : НАН України, Інститут історії України, 2010. — С. 158–165.
19. Тищенко А. «Гопак» в Лефкаде / А. Тищенко // Ομοιοα. — 2000. — 07.09.–13.09.
20. Statistical Yearbook of Greece. — Athens, 2002. — P. 100.
21. Ενημεροτικό Δελτίο. — Έλληνο-Ουκρανικό επμελητήπιο. — 1999. — Μάιος-Ιούνιος. — Τεύχος 30. — Σ. 14.
22. Επιθεώρηση Τέχνης. — 1961, Μάιος.
23. Η Αυγή. — 1961, 09 Μάρτιος.
24. Μουμτζίδου Έτα, Τισένκο Άννα. Ουκρανικά Χρώματα. Σύγχρονη Ουκρανική Τέχνη. Κατάλογος. — Αθήνα: Μηχανική., 2003. — 64 σ.

## REFERENCES

1. Abgarova, I. (2001). Posol Ukrainy storonnik konketnykh del. Ekskliuzivnoie intervju “Omonii” Chriezvychainogo i Polnomochnogo Posla Ukrainy v Gretsii Viktora Kalnika. *Ομοιοα*, № (317) 25 (in Ukrainian).
2. Balabanov, K. (2004). Ukraina-Gretsia: s lyuboviu v serdtse. Vystupleniia, stati, intervju, razmyshleniia. Donietsk, NSPU, 504 p. (in Ukrainian).
3. David, O. (2001). Hretska molod obyraie natsionalnu kulturu. *Kameniar*, 4–5, p. 7 (in Ukrainian).
4. Dopovid na zbory holiv Yevropeiskoho Kongresu Ukrainsiv. (2002). Afiny (in Ukrainian). <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>
5. Diomina, M. (2001). Spivrobitnytstvo Ukrainy ta Hretsii v humanitarnii sferi. *Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy*, Vyp. 5, 69–75 (in Ukrainian).
6. Iliuk, T. (2008). Vnesok kulturnoi diialnosti mist-pobratymiv v rozvytok ukraino-hretskykh mizhderzhavnykh vzaiemyn. Sumy, *Sumska starovyna*, Vyp. XXV, 108–117 (in Ukrainian).
7. Iliuk, T. (2013). Spivrobitnytstvo Ukrainy ta Hretskoi Respubliky v haluzi osvity: osnovni formy ta napriamy (1991–2011 rr.). *Ukrainoznavstvo*, 1, 206–214 (in Ukrainian).
8. Informatsiino-dovidkovi materialy Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi pro orhanizatsiini zakhody z nahody 7-i richnytsi nezalezhnosti Ukrainy. Upravlinnia derzhavnoho arkhivu Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy (nadali — UDA MZS Ukrainy). F. 8. Op. 112. Spr. 90 (in Ukrainian).
9. Informatsiia Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi vid 30.08.1994 r. UDA MZS Ukrainy. F. 8. Op. 112. Spr. 21 (in Ukrainian).
10. Konopatskyi, Ye. (2000). Pole dlia spivpratsi — velychezne. Pro rol natsionalnykh hromad u rozbudovi kulturnykh ta prosvitnytskykh vidnosyn mizh Ukrainoiu ta Hretsiiu. *Polityka i chas*, 1–2, 8–14 (in Ukrainian).

11. Korniienko, B. (2005). Spohady Posla (Pershi kroky ukrainskoi dyplomatii). Kyiv, Vydavnytstvo Yevropeiskoho universytetu, 256 p. (in Ukrainian).
12. Masliuk, H., Nakonechna, O. (2009). Komu v Hretsii tsikavo vyvchaty ukrainsku movu? *Afiny & Ellas*, 21(245) (in Greek).
13. Pres-reliz Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi vid 07.10.1995 r. UDA MZS Ukrainy. F. 8. Op. 112. Spr. 39 (in Ukrainian).
14. Samokhvalov, V. (2001). Ukrayinska diaspora v Hretsii: zarozhennia, problemy i perspektyvy. *Visnyk Asotsiatscii ukrainsiv Hretsii*. Afiny, p. 4–14 (in Greek).
15. Terentieva, N. (2001). Istoki vzaimosviazei i zaimovliianiia kultur narodov Ukrainy i Gretsii. *Ομονοια* (in Ukrainian).
16. Terentieva, N. (2009). Ukrainsko-hretski kulturni zviazky: formuvannia ta kulturne zhyttia ukrainskoi diaspori v Hretsii. Kyiv, *Mizhnarodni zviazky Ukrainy: naukovi poshuky i znakhidky*, Vyp. 18, p. 215–228 (in Ukrainian).
17. Terentieva, N., Balabanov, K. (2008). Hreky v Ukraini: istoriia ta suchasnist, Ch. II. Kyiv, Akvilon — Plyus, 318 p. (in Ukrainian).
18. Tyshchenko, H. (2010). Ukraintsi v Hretsii: formuvannia hromady ta natsionalno-kulturnykh tovarystv. Kyiv, *Ellinistychni studii*, p. 158–165 (in Ukrainian).
19. Tyshchenko, A. (07.09—13.09, 2000). «Gopak» v Lefkade. *Ομονοια* (in Ukrainian).
20. Statistical Yearbook of Greece. (2002). Athens, p. 100 (in Greek).
21. Ενημερωτικό Δελτίο. — Έλληνο-Ουκρανικό επιμελητήριο. — 1999. — Μάιος-Ιούνιος. Τεύχος 30. — Σ. 14 (in Greek).
22. Επιθεώρηση Τέχνης. 1961. Μάιος (in Greek).
23. Η Αυγή. — 1961, 09 Μάρτιος (in Greek).
24. Μουμτζίδου Έτα, Τισένκο Άννα. Ουκρανικά Χρώματα. Σύγχρονη Ουκρανική Τέχνη. Κατάλογος. — Αθήνα: Μηχανική, 2003. — 64 σ (in Greek).

### **Tetyana Iliuk**

#### **PUBLIC DIPLOMACY OF UKRAINE IN THE GREECE REPUBLIC: ESTABLISHMENT AND HISTORICAL DEVELOPMENT IN 1991-2011s**

*The purpose of this article is to examine the process of establishment and development of Ukrainian public diplomacy in Greece in 1991-2011s. The author traces the evolution of the forms of representation of Ukraine and Ukrainians, examines the legal and regulatory framework that underlies the state policy of representing Ukraine abroad; defines problems that impede the effective establishment of Ukrainian public diplomacy in the territory of the Hellenic Republic. The role of the Ukrainian Diaspora in promoting a positive image of Ukraine, representation of its culture and implementation of cultural projects is emphasized.*

*Among the general problems of developing public diplomacy there are economic opportunities and the presence of stereotypes of the perception of Ukraine as part of the former Union or Russian Empire. Underestimation of the role of soft power, the habit of financing the cultural projects on the final principle, as well as the lack of quality human resources that can effectively shape the image of Ukraine in the foreign arena, have negatively influenced further historical prospects of our country. Consequences of this we observe today, when in a situation of information war the country needs the maximum mobilization of all available resources and foreign policy support.*

**Key words:** *Ukraine, Greece, image, cultural diplomacy, public diplomacy.*

Дата надходження статті до редакції: 02.11.2017.